LESEVEILEDNING

Høring av regional vannforvaltningsplan for Trøndelag og de norske delene av Bottenhavet vannregioner

Hvordan fungerer vannforvaltningen?
Vannforvaltningen i Norge er organisert etter vannforskriften, som gjennomfører EUs rammedirektiv for vann. Forskriften fastsetter miljømål og krav til hvordan vannmiljøet forvaltes, og stiller krav om at vannmiljøet skal beskyttes mot forringelse. Kravet om forbedring gjelder for alle vannforekomster som ikke når sitt miljømål, og forringelsesforbudet ligger til grunn for vurderinger av nye planer, utbygginger, utslipp og andre aktiviteter som kan påvirke vannmiljøet.

Vannforvaltningen bygger på et nedbørfeltprinsipp. Dette innebærer at vannet forvaltes fra fjell til fjord, uavhengig av kommune-, fylkes- og landegrenser. Målet er å sikre en helhetlig forvaltning av vannressursene og vannmiljøet.

Miljømålene fastsettes gjennom de regionale vannforvaltningsplanene. Tiltak for å nå miljømålene gjennomføres derimot gjennom eksisterende sektorlovverk. Miljømålene i vannforvaltningsplanen skal legges til grunn når myndigheter vurderer nye planer, utslipp, utbygginger eller andre tiltak som kan påvirke vannmiljøet. Miljømålet er som hovedregel at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand.

Hvem har ansvar?
Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for både Trøndelag vannregion og de norske delene av Bottenhavet vannregion. Trøndelag vannregion omfatter i hovedsak vannforekomster som ligger innenfor Trøndelag fylke, samt mindre deler av tilgrensende fylker. De norske delene av Bottenhavet vannregion består av deler av nedbørfeltene til Ångermanälven, Indalsälven og Dalälven som drenerer østover mot Sverige. Selv om Bottenhavet formelt er en egen vannregion, er planarbeidet innarbeidet i de samme plandokumentene som Trøndelag vannregion. Dette er gjort for å sikre en helhetlig og effektiv behandling av de grensekryssende vannforekomstene, og for å forenkle plandokumentene.

Trøndelag vannregionmyndighet samordner arbeidet med planene i samråd med Vannregionutvalget (VRU) og berørte interesseorganisasjoner og rettighetshavere. VRU består av kommuner, statlige sektormyndigheter, Statsforvalteren og fylkeskommunen. Kommuner og sektormyndigheter har ansvar for å gjennomføre tiltak innenfor sine egne ansvarsområder gjennom gjeldende lovverk.

Hvordan gjennomføres planarbeidet?
Oppdateringen av vannforvaltningsplanen følger den seksårige syklusen som er fastsatt i vannforskriften. Tilsvarende planprosesser pågår samtidig i alle norske vannregioner og i øvrige europeiske land som følger vanndirektivet. Den seks måneder lange høringsperioden skal sikre bred medvirkning og gi grunnlag for forbedringer før planene vedtas.

Planforslaget for Trøndelag vannregion har blitt til gjennom medvirkning med de ulike sektormyndighetene. Dette har foregått gjennom arbeidsmøter, felles innspillsdokument og egne prosesser i de ulike sektorene for å oppdatere kunnskapsgrunnlag, miljømål og tiltak.

Det er fortsatt et gap mellom registrerte tiltak og miljømål, og det er behov for å ytterligere tette dette gapet i løpet av høringa. Dette ønsker vi innspill og gode prosesser på. Det er også kommet inn forslag til prioriterte vassdrag for restaurering, og forslag til nye/endrede sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) som del av planprosessen. Disse er ikke prioriterte eller vurdert nærmere, og vi ønsker innspill på dette i høringa.

Hvorfor ønsker vi innspill?
Hensikten med høringen er å forbedre planforslaget før det legges fram til endelig behandling. Planarbeidet bygger på tilgjengelig kunnskap, men det finnes fortsatt kunnskapshull. Høringen skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget, avdekke feil eller mangler, synliggjøre ulike interesser og gi grunnlag for bedre prioriteringer.

Vi ønsker både innspill til enkeltvannforekomster og mer overordnede innspill om utfordringer, miljømål, virkemidler og organisering av vannforvaltningsarbeidet.

Gode innspill beskriver gjerne:

- hva som ønskes endret,
- hvorfor dette er viktig,
- hvilke områder eller vannforekomster innspillet gjelder,
- hvilke naturverdier, brukerinteresser eller samfunnshensyn som berøres.

Hvordan er dokumentene bygget opp?
Planforslaget består av tre dokumenter som utfyller hverandre:

1. Regional plan for vannforvaltning

Vannforvaltningsplanen beskriver miljøtilstanden i vannregionen, fastsetter miljømål og prioriterer hvilke utfordringer som skal følges opp i planperioden. Planen svarer i hovedsak på spørsmålet: *Hvor skal vi?*

2. Tiltaksprogrammet

Tiltaksprogrammet beskriver hvilke påvirkninger som er identifisert og hvilke tiltak som er nødvendige for å nå miljømålene. Tiltakene er foreslått av ansvarlige sektormyndigheter, og ligger som forslag i Vann-Nett. Tiltaksprogrammet svarer i hovedsak på spørsmålet: *Hva må gjøres?*

3. Handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet beskriver aktiviteter, samarbeid og oppfølging som skal bidra til å styrke gjennomføringen av planen. Handlingsprogrammet svarer i hovedsak på spørsmålet: *Hvordan får vi det til?*

Vann-Nett
Dette er den sentrale databasen for kunnskapsgrunnlaget for planen. Alle tabeller og figurer i plandokumentene gjengir direkte kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett.

Regionale planretningslinjer
Planen inneholder forslag til planretningslinjer som skal bidra til bedre oppfølging av vannmiljø i arealplanleggingen. Dette er nytt i denne planutgaven, og er å finne i vedlegg 6.

Hva ønsker vi særlig innspill på?
Innspillene kan gjerne besvares med utgangspunkt i de sentrale spørsmålene i høringa som står i høringsbrevet, og i skjemaet for høringsinnspill.

Sektorspesifikke innspill
Vi ønsker innspill på alle deler av planen, men har gjennom arbeidet med hovedutfordringer og plangrunnlaget identifisert noen sentrale temaer vi har viet ekstra oppmerksomhet.

Dette gjelder blant annet:

- Jordbruk og avløp
- Vassdrag prioritert for restaurering
- Forurensning fra nedlagte gruver
- Påvirkning på villaks og sjøørret
- Havbruk

- Vannkraft
- Påvirkninger og kunnskapsgrunnlag knyttet til kystvann
- Arealforvaltning, klimatilpasning og forslag til planretningslinjer

Prioriteringene i planen og beskrivelse av de ulike innsatsområdene finner dere i kapittel 4 i vannforvaltningsplanen, og i tiltaksprogrammet.

Miljømål og unntak
Miljømålene er et sentralt tema i planen. Vi ønsker innspill til forslag til miljømål, utsatt frist (§9), mindre strenge miljømål (§10) og vurderinger av sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Det er viktig å merke seg at endring av miljømål og vurderinger av sterkt modifiserte vannforekomster kun kan gjøres som del av planoppdateringen.

Dette finner dere særlig i kapittel 5 og 6 i vannforvaltningsplanen, og i vedlegg 1 og 5.

Innspill om virkemidler og organisering
Vi ønsker også innspill til forhold som påvirker gjennomføringen av vannforskriften.
Dette kan blant annet gjelde:

- økonomiske virkemidler
- juridiske virkemidler
- behov for ny kunnskap eller overvåking
- kapasitet og kompetanse hos ansvarlige myndigheter
- organisering av vannforvaltningsarbeidet
- vannområdenes rammebetingelser og rolle i oppfølgingen av planen.

Beskrivelse av dette finner dere blant annet i kapittel 8 i vannforvaltningsplanen og i tiltaksprogrammet.

Nyttige kilder
Mer informasjon finnes i:

- Regional plan for vannforvaltning 2028–2033 med vedlegg
- Tiltaksprogram 2028–2033
- Handlingsprogram 2028–2033
- Vann-Nett.no
- Vannportalen.no